

dergelijke leer-  
rachte dwan-  
ties van den  
Calvijn gegroe-  
der absolute  
drang daaruit

Lucas en Marcus hebben geleerd uit de  
zelfde waarheid van de heilige Drie-een-  
heid, als Athanasius en Augustinus, maar de  
formule van de Athanasiaansche belijdenis  
is eerst daarna uit den strijd die in het  
leven der kerk met Arius en andere ketters  
gevoerd werd, opgekomen. Noch Lucas  
noch Marcus zou ze zóó hebben kunnen  
formuleeren.

Als tweede voorbeeld van onze valsche  
redeneering doet op blz. 112 dienst de  
disputatie die we met Ds. Bos van Bedum  
voerden over Gen. 6:7 en 8:21, 22.

In dit disputatiedeel we staande, dat  
uitdrukkingen als 'alle menschen', 'alle  
vleesch' enz., ook in de Schrift vaak een  
bepaalde, betrekkelijke betekenis hadden,  
en niet noodwendig behoeft verstaan te  
worden in volstrekte zin.

Dit nu is onze geachte opponent met ons  
eens.

Maar als we nu ten bewijze hiervoor ons  
op een reeks Schriftuurplaatsen beroepen,  
betwist hij ons het recht om ons o. a. te  
beroepen op 1 Joh. 2:2 en 2 Petr. 3:9.  
Daar toch, zoo zegt hij, is de betekenis  
van 'de geheele wereld' en van 'alle  
mensch' juist absoluut.

Bij wien schuilt hier nu de logische fout?  
Bij elk disputatiedeel behoort ge, om logisch  
te oordeelen, u af te vragen: Met wien  
werd gediscussieerd?

In casu met Ds. Bos.

Derhalve mocht de *Herant* zich hier be-  
roepen op al die Schriftuurplaatsen, waarvan  
Ds. Bos erkende, dat ze niet absoluut wa-  
ren te verstaan. Staat het nu vast dat Ds.  
Bos, met ons, 1 Joh. 2:2 en 2 Petr. 3:9  
niet in absoluten zin verstaat, dan bezaten  
we logisch immers het meest onbetwistbaar  
recht, om ons tegenover hem ook op deze  
plaatsen te beroepen.

We zouden dit niet hebben mogen doen in  
een disputatiedeel met den heer Thompson,  
althans niet zonder nadere adstructie, overmits  
we weten konden, dat deze Theoloog de ge-  
ceerde plaatsen *toel* in absoluten zin opvat.  
Maar tegenover Ds. Bos, die over de uit-  
legging dezer plaats niet anders denkt dan  
wij, gold ons beroep als conclusief.

De logische fout lag dus niet bij ons,  
dat wij een ongeoorloofd bewijs tegenover  
Ds. Bos aanvoerden, maar schuilt, zoo we  
ons niet vergissen, bij den heer Thompson  
zelve, die het *ad quem* over het hoofd zag.

Een laatste opmerking van den heer  
Thompson, geldt onze positie tegenover  
'Rome.'

Hij beeldt zich namelijk in, dat onze  
diepste strijd tegen zijn kerk gaat, en dat  
we bij dien strijd geleid worden, niet door  
haat, maar door vrees.

Toch gelooven wij, dat Kuiper in zijn strijd  
tegen de Kerk door een geheel ander gevoel  
beheerscht wordt dan Groen. Een gevoel n.l.  
van vrees, haage vrees voor de toenemende  
macht van 'Rome', een gevoel, dat hij met  
voorzichtigheid poogt te verbergen, maar dat  
niettemin uit vele zijnen daden en woorden  
duidelijk spreekt. Hij ontmoet de Kerk gedurig  
op zijn weg. Hij ziet dat machting organismen,  
dat heel de wereld omvat, en dat niets van zijne  
kracht inboet of aan invloed verliest, naarmate  
het verder ingrijpt in de volkeren. Hij ziet, hoe  
de Kerk nimmer verzwakt van deze aarde, maar  
in het eind louter steunt op de hulp van Boven.

Kuiper doet evenzoo.  
Hij stelt zich en zijne zaak ten slotte geheel  
afhankelijk van een Souverein God, die den  
wil der koningen geleid als waterbeken. Maar  
de Kerk ziet hij leider van triumfen vieren, hij  
intendeel staat tegenover de aannemingen  
dezer eeuw als 'machteloos'. De volkeren,  
die zich loscheuren van het Protestantisme,  
verdwalen voor een groot gedeelte naar het  
ongelooft, een ander deel gaat in de oude Kerk  
rust zoeken voor het leuen en weer gemaingerd  
gemoed.

Die machteloosheid prikkelt hem tot angstige  
vrees, en in dat bange gevoel roept hij nu de  
zinnen toe: 'Ge moet niet scherp tegen Rome  
zijn. Ge moet niet op Rome schimpen. Spiegelt  
u aan het voorbeeld, dat Rome u geeft. Laat  
u door Rome beschamen, dan zult ge verder  
komen.'

Hier schiet metterdaad de psychologische  
diagnose ganschelijk te kort.

Vrees voor Rome is ons ten eenemale  
vreemd.

We zouden die ongetwijfeld kennen, als  
we uitsluitend het oog gevestigd hielden  
op de methodische, concentrische restaura-  
tie, waartoe de Roomsche kerk op allerlei  
terrein de laatste halve eeuw gekomen is.

Maar die vrees kan niet in ons sluipen,  
als we rekenen met het feit, dat de aan-  
was in bevolking en politieke machtsbeteke-  
nis van de Protestantsche en Grieksche  
staten enerzijds, en die van de Roomsche  
staten anderzijds, zoo in Europa als in  
Amerika, er onverbiddelijk toe leiden moet,  
om 'er proportioneel en absoluut de wereld-  
beteekenis van de Roomsche hiërarchie te  
doen dalen.

Dit feit is zoo notoir, dat wij de ont-  
wikkeling der wereldhistorie nagant, geen  
vrees voor hiërarchische oppermacht van  
Romes zijde meer kan voelen opkomen. Een  
feit daarom nog te éclatanter, omdat zelfs  
in de specifieke Roomsche landen het staats-  
beleid niet meer naar de beginselen van  
Filips en Alva, maar, zij het ook met  
zekere beperkingen, naar de grondstellingen  
van Willem den Zwijger wordt gevoerd.

Het *tolerant posse* van de gewetensvrij-  
heid in specifieke Roomsche staten houdt  
een veelzeggende bekendnis van machte-  
loosheid in.

En waar aldus voor vrees ten aanzien  
van Rome geen sprake is, verheugen we ons  
veel eer in tweerlei.

Vooreerst in den steun dien Rome, in  
den strijd met het Atheïsme en Materialisme,  
aan de Christelijke belijdenis biedt. Ook  
ten onzent ware zonder dien steun aan een  
Schoolwet, als de minister Mackay ons  
aankonk, van verre niet te denken geweest.

En ten tweede, wijst de methode, waar-

lugs de Roomsche kerk uit restaura-  
tiewaam, ook ons Calvinisten den weg, om  
tot nieuwe vastheid van formatie en tot het  
voeren van een methodischen strijd, te ge-  
raken.

In verband hiertoe ten slotte nog een  
enkel woord over de opmerking van den  
heer Thompson, dat de *Herant* steeds  
leeraar, alsof mannen als Thomas en Bel-  
larmius de z.i. fatalistische voorstelling van  
de Predestinatie niet reeds voorlang weêr-  
legd hadden.

Doch hoor hem in zijn eigen woord. Hem  
zelf te lezen is altoos geeliken.

Hij, die in de kolommen van zijn *Herant*  
zoo gaarne prijkt met den naam van Roomsche  
theoloog, heeft hij ooit er aan gedacht, om  
de leer van de ware predestinatie en den vrijen  
wil aan zijn volk voor te stellen of te weerleggen,  
zooda die verapreid ligt in de *Somma Theologiae*,  
zooda die glans der waarheid toch  
zeker niet met nevelen omhuld wordt en de  
scherpzinigheid van Kuiper te gast kan gaan,  
zooda in geen boek ter wereld? Alerninst be-  
vreesd als hij is voor oude folianten, heeft hij  
ooit een ernstige poging gewaagd om het reuzen-  
werk van Kard. Bellarmius *De controversiis  
christianae fidei* met onbevengene geest te bestu-  
deren en de klaarheid van dit werk onder de  
oogen zijner lezers te brengen?

Geen enkel nummer van *De Herant* bewijst het.  
Prof. Pierson heeft in zijne eerste *Studia over  
Kath. aangeleend*, dat de Hervormer de *Somma*  
van den Engelachtigen Leeraar niet had gelezen,  
toen hij zijne eigene *Institutiones* schreef, en uit  
Calvijn's *Commentaar* blijkt duidelijk genoeg, dat  
de *Commentaria* van den H. Thomas hem even-  
zeer onbekend zijn gebleven.

Geheel anders staat het met Dr. Kuiper. Hij  
kent den grooten Aquinas, en hij zoekt het waar-  
lijk niet voor de gemeente te verbergen, dat hij  
in St. Thomas eveneens thuis wil heeten als de  
besten onder ons. Kuiper is daarenboven een  
zoon der 19de eeuw, een tijdsgewricht, dat bovenal  
zijn beroep op wetenschappelijk onderzoek. De  
gave der critiek ontbreekt ook hem niet. De  
helderzinnigheid van den doctor, de arendsblik  
van zijn geest zal den lezer menigmaal verrassen.  
Met reden hadden wij dus mogen verwachten,  
dat zijne onderzoekingen duidelijken invloed  
zouden hebben op het voorstellen zijner leer.  
Zelfs de schijn er van is niet te bespeuren. Waar  
hij een poging doet om ook maar in de verte  
een katholieken theoloog terecht te wijzen, daar  
komt men in de verzoeking aan de eerlijkheid  
dier poging te twijfelen. Calvinistische bekrom-  
penheid heeft hem te zeer in den weg gestaan  
en de vrees voor het licht der katholieke waar-  
heid zal hem het Roomsche boek weder hebben  
den sluiten met een slot van zeven zegelen.

Deze opmerking nu zo doel treffen,  
indien er van Calvinistische zijde op de  
voorstelling van Thomas en van Bellar-  
minus (die voor ons intusschen *niet* op één  
lijn staan) nog nimmer repliek ware geleverd.  
Maar wie weet, gelijk dit ook aan den  
heer Thompson niet onbekend kan zijn,  
dat er geen draad en geen vezel in deze  
voorstellingen is, waarop niet keer na keer  
van Calvinistische zijde de meest nauw-  
keurige critiek geleverd is, kan toch moe-  
lijk den eisch stellen, dat een blad als de  
*Herant*, dat zich wel wacht om negatief in  
polemiëk te verlopen, maar zich integendeel  
den zeer theiatischen eisch gesteld heeft,  
om het Calvinisme weer ingang te doen  
vinden, niet nogmaals die aloude polemiëk  
hernieuwt.

Polemiëk om het wapengeklettert bekoort  
ons niet. Polemiëk uit strijdlust is den  
Christen onwaardig. En alleen dan heeft pole-  
miëk recht van bestaan, en draagt ze een  
ernstig karakter, als ze leiden kan tot het  
overtuigen en winnen van hem met wie ge  
polemiëert.

Juist dit echter is tegenover den Rooms-  
schen wederpartijder afgespeeld.

Op geen punt kan hij toegeven, tenzij  
hij het geheel toegeeft; en dat geheel rust  
ook bij hem niet op logische redeneering,  
maar op een mystieke grondslag, die door  
geen tegenbetoog ook maar geraakt wordt.

In detail-polemiëk zouden we anders soms  
wel lust hebben. Zoo h.v. als de heer  
Thompson zegt, dat Calvijn weinig meer dan  
de eerste beginselen van het Hebreewsch  
zou gekend hebben, en een enkele verwij-  
zing naar Prof. Baumgarten's studie over  
Calvijn als kenner der Hebreewsche taal,  
hem reeds uit het veld zou slaan.

Maar ook hiervan zien we af.

Studien als van Von Kampschulte en  
Cornelius toonen genoegzaam, dat ook in  
het oog van Roomsche onderzoekers Calvijn  
groot kan zijn.

### Diaconieën.

Nogmaals herinneren we aan onze Diaconieën,  
die het hoog tijd is om een *Diaken*  
voor de kiezerslijst aan te wijzen.

De Deputaten voor de betrekking met  
de Hooge Overheid wezen reeds op de  
noodzakelijkheid hiervan, en ook ons blad  
drong meer dan eens op dezen maatregel aan.

Toch komt ons ter oore, dat er nog  
altoos Diaconieën zijn, die verzuimden zulk  
een Diaken te benoemen.

Laat dezulken alsnog handelen, eer het  
te laat is.

Men behoeft niets te doen, dan een der  
Diakenen voor de kiezerslijst aan te wijzen,  
en van deze benoeming aan den Burge-  
meester kennis te geven.

Is dit geschied, dan is deze Diaken de  
voor de wet alleen verantwoordelijke per-  
soon, en ontgaat men het groote gevaar,  
dat, bij mogelijke moeite, alle Diakenen,  
hoofd voor hoofd, strafrechtelijk zouden  
worden aangesproken.

Ook de Besturen van anderen instellingen  
van weldadigheid, die op de lijst voorkomen,  
mogen dit ter harte nemen.

Voor hen geldt namelijk geheel hetzelfde,  
en ook zij kunnen door dezen uiterst eene-  
voudigen maatregel alle gevaar afwenden.

Hoe men verder bij het geven van de  
gewaagde michtingen te handelen hebbe,  
bespreken we een volgend maal.

Thans dient alleen gezorgd, dat er één  
Diaken of één Bestuurlid in zake de kiezers-  
lijst bij den Burgemeester zij aangegeven.

Maar dit dringt dan ook.  
Het duldt geen langer uitstel.

### Kerspel of Wijk?

Nemen we thans het kerspelstelsel.  
Ge kreeg dan in de groote steden, met  
meerdere kerkgebouwen, dezen toestand, dat  
de verdeling van den arbeid, die nu alleen  
voor ouderlingen en diakenen, en voor de  
predikanten slechts in zake huisbezoek be-  
staat, algemeene regel werd.

De gemeente zou dan ingedeeld worden  
in zooveel deelen als er kerkgebouwen zijn.  
Aan allen die in dit deel der stad woonden,  
zouden in het kerkgebouw van dat stads-  
gedeelte, desnoods bij loting, voor hen en  
hun gezin de noodige plaatsen worden aan-  
gewezen. Men zou, om alle bevoorrechtiging  
uit te sluiten, deze loting telken jare her-  
nieuwen kunnen, opdat beurtelingen elke  
familie kans had op de betere plaatsen.

Men zou er op rekenen, dat elke familie  
des morgens en des avonds deze plaats zou  
innemen. En voor elk dezer kerkgebouwen  
zou, naar vooraanstaande inderling, een vaste  
Dienaar des Woords zijn aangewezen.

Het kon ook een tweetal Dienaren zijn, in-  
dien men per kerkgebouw ongeveer 5 à 6000  
zielen rekent, en acht aan elk Dienaar niet  
meer dan hoogstens 3000 zielen, d. i. 600  
gezinnen ter geestelijke verzorging te kunnen  
toevertrouwen.

Die beide Dienaren zouden dan bij beurt  
prediken, maar in den regel althans altoos  
in hetzelfde kerkgebouw.

Alzoo zou men in de steden ongeveer  
denzelfde toestand krijgen, die overal elders  
in onze gemeenten bestaat, die slechts één  
kerkgebouw, en niet meer dan twee leeraars  
hebben.

Het zou niets vreemds, niets onge-  
woons zijn.

Veel eer zou wat nu regel is in ruim 600  
kerken, regel in alle kerken worden, en de  
uitzondering, die thans voor enkele steden  
bestaat, zou komen te vervallen.

Slechts in één opzicht heeft men ten deze  
wel eens verschillend geoordeeld.

Als men een gemeente, zeg van 30.000  
zielen, in vijf kerspelen indeelt, kan men dit  
op tweerlei wijze doen.

Men kan 't zeggen: 'Ik deel u in naar  
uw woonplaats', of wel: 'slik deel u in naar  
ge zelf kiest'.

Het eerste is duidelijk en vereischt geen  
nadere toelichting.

Met het tweede bedoelt men, dat ieder  
gezinshoofd zou worden uitgenoodigd zelf  
te verklaren, bij welke van de vijf of zes  
kerspelen hij wenschte ingedeeld te worden.  
Gevolg waarvan zijn zou, dat bij elk kerspel  
leden zouden hooren uit alle deelen der  
stad; en niet gelijk in het eerste stelsel, alleen  
dezulken die om en bij de kerk woonden.

Zonder hierin nu voorsnog een beslis-  
sende uitspraak te doen, willen we toch  
zeggen, dat het tweede stelsel o. i. tot  
grootte inconvenientie zou leiden.

De leden zouden voor een aanmerkelijk  
deel op zeer grooten afstand van kerk en  
predikant woenen.

De predikant zou voor zijn huisbezoek  
heel de stad moeten doorkruisen, en voor  
het kraukbezoek van het één einde der  
stad tot het andere worden geroepen.

De eenheid tusschen de Diaconale inder-  
ling en de inderling ouderlingen in ver-  
band met de kerspelindeeling zou geheel te  
loor gaan.

In het één kerspel zou men maar mag-  
tigjes leden krijgen, terwijl voor het andere  
kerspel zich veel te veel leden zouden aan-  
geven. Een ieder zou bij den meest gevier-  
den prediker willen zijn.

Geeft ge vrijheid van keuze, dan kunt ge  
moeilijk de vrijheid benemen, om te ver-  
anderen. Gedurig zou diensgevolge een  
deel der gemeente zich laten overschrijven  
van kerspel naar kerspel. Dit zou de veer-  
kracht van het herderlijk werk, en niet het  
minst de kracht van de tucht breken.

Het groote voordeel dat een predikant  
allengs heel zijn kerspel persoonlijk en  
terdege leert kennen, zou verloren gaan.

het 't beste om de leden der gemeente  
naar hun woonplaats in te deelen.

Alleen zoo toch is gelijke verdeling over  
de verschillende kerkgebouwen mogelijk.  
Alleen zoo is vastheid en duurzaamheid  
van inderling te verkrijgen. Alleen zoo  
kan tusschen predikant en gemeentelid een  
gestadige omgang bestaan. En alleen  
op die wijs is de eenheid der kerk tegen-  
over de splitsing van het onderscheide-  
de talent der predikers in veiligheid te  
stellen.

De groote moeilijkheid is maar om de  
eerste maal de vereischte inderling tot  
stand te brengen.

Thans is elk lid der gemeente meer of  
min aan dezen of genen prediker gehecht.  
Dien volgt hij. Die is hem lief geworden.  
Die is hem tot zegen.

Deel nu in, maar zoo dat in zijn kers-  
pel een ander komt, dan wekt ge weerzin,  
en lokt verzet uit, en dwang baat hier na-  
tuurlijk niets.

Inderling over de onderscheidene kerspe-  
len van reeds aanwezige predikanten ach-  
ten we dan ook een onbegonnen en on-  
mogelijk werk, dat nooit slagen zou.

En daarom is er o. i. maar één weg, om  
bewandeld te worden en die is, dat bij  
eventuele vacature, de nieuw te beroepen  
predikant beroepen worde, niet voor het  
roondpreken, maar om zijn dienst te ver-  
vullen in één vast kerkgebouw, en dat  
men alsdan bij dat één kerkgebouw alvast  
de inderling van de leden invoere.

Zoo kon men bij een tweede vacature  
dan voortgaan.

En op die wijs zou men er wel langer  
over doen, maar dan ook op veiliger manier  
ten slotte het einddoel bereiken.

### Voor Koolwijken Schoolen.

Ingekomen bij Ds. HOUTZAAGERS: Van Meij.  
C. Mojet te Delft f. 5.  
Dringend verzoeken wij onze vrienden, ook  
nog eens te willen gedanken aan onze volks-  
bibliotheek.

### Uit de Perg.

In de *Bosnia* geeft Ds. Gispin een goed  
artikel over de kwestie van Oud-Beierland.  
Na het Gereformeerde standpunt uit Schrift  
en Belijdenis te hebben omschreven, gaat hij  
aldus voort:

Maar in de kringen, waar het gebod des Heeren  
niet wordt geëerbiedigd en aan het gerag van Gods  
Woord niet wordt geloofd, beschouwt men de zaak  
gansch anders. Men brengt, in zijn voorstelling, de  
kerk van Christus in de wij der menselijke instel-  
lingen, en den kerkeraad in die der 'besturen' en  
vraagt: welke zijn de bevoegdheden van een bestuur  
en van wie ontvangt het bestuur zijn bevoegdheden?  
Die vraag wordt dan beantwoord uit de reglementen  
of statuten van zulk een 'redelijk lichaam' of, bij  
ontstentenis van deze, uit de bepalingen van het  
Burgerlijk Wetboek.

Volgens onze Belijdenis heeft een kerkeraad zijn  
bevoegdheid eenig en alleen van den Koning der  
kerk, en is door den Koning aan de kerk of de  
gemeente opgedragen de mannen zelf te kiezen, die,  
in naam des Konings, het opziensambt in de ge-  
meente zullen bekleeden. Wie eenmaal alzo wet-  
tiglijk van de gemeente geroepen is, wordt geacht  
van God zelf geroepen te zijn, en heeft van de  
gemeente geen enkele bevoegdheid ontvangen, dan  
deze eens, om in het ambt op te treden, waaraan  
de Heere zelf, en niet de gemeente, bevoegdheden  
verbonden heeft.

Kraachts deze grondgedachten licht het geen  
twiëfel of de kerkeraad van Oud-Beierland was vol-  
komen *herogef*, om uit het kerkverband te treden,  
en de gemeente daaruit te leiden, zooda hij bewij-  
zen kon, dat dit kerkverband *valsch* en tegen Gods  
Woord was, en hij dus, om de kerk voor verderf  
en ondergang te bewaren, naar de roeping, hem  
van den Heere gegeven, de gemeente van de onhe-  
lige handen losmaken moest. Dit is zoo sterk, dat  
we, in onze Belijdenis het uitspreken, dat niet alleen  
een kerkeraad, maar elk geloofwaardig, desnoods alleen  
voor zijn eigen persoon, dit doen moet, ook al  
ware het, dat de dood of eenige lichamelijke straf  
daaraan hing.

De burgerlijke rechter rekent echter met alle deze  
dingen niet. Hij zijn voor hem ideale bevoeg-  
dheden en ideale rechten, waar voor hem geen  
hoofzaak aan is. Hij moet de dingen in een zacht-  
baren vorm, in een wetmatigen vorm voor zich heb-  
ben, om ze te beoordeelen en te oordeelen.

Zulken vorm is het kerkverband en de regelen,  
waaraan het eigendomsrecht en beheersrecht, naar  
de bestaande burgerlijke wet of naar een eigen  
reglement, geregeld is.

Zooda wij van 'kerkverband' spreken, denken  
we aan 'binden' en 'band'. Denk b.v. aan den  
'huwelijksbond'. Deren bond slaardt men vrij-  
willig. Maar heeft men dien eenmaal aangevraagd,  
dan zit men er ook aan vast en kan men niet zoo  
maar 'uittreden'. En wie alzo eenmaal de Dordsche  
Kerkerandening aangevraagd heeft, zal ook uit die  
kerkerandening zijn bevoegdheid om het kerkverband te  
verbreken, moeten bewijzen.

Van het kerkverband, zooda het onder ons bestaat,  
zegt de Kerkerand. Art. 29: Vierderlei samen-  
komsten zullen onder ons gehouden worden, n.l. de  
Kerkerand, de Classale vergadering, de Particuliere  
Synode en de Generale of Nationale.

Deze vergaderingen of samenkomsten staan met  
elkander in verband.' En wel zoo, dat zij over  
elkander vast ste regelen hebben. Volgens art. 29  
bestaat het verband hierin: 'Zelfde zegen heeft  
de Classale over den Kerkerand, 't welk de Particuliere  
Synode heeft over de Classale, en de Generale Synode  
over de Particuliere.'

De bevoegdheid nu van den kerkeraad wordt in  
de Kerkerandening niet omschreven, maar in het  
formulier van Bevestiging van Ouderlingen en  
Diakenen en in art. 30, 31 der Belijdenis. Alleen  
wordt in de Kerkerandening gezegd, en toegepast  
op alle vier de samenkomsten, dat *helgen met de  
meeste stemmen geadviseerd is, zal wait en bindig  
gehouden worden, 't on 'tj d'it bevestiging wordt tegen  
het Woord God, of tegen de artikelen in dese Generale  
Synode binden; zóólang als dezelve door geen ander  
Geraad Synode veranderd zijn.* Art. 31. Dat moet  
dus door een kerkeraad, die zich niet aan de be-  
sluiten der meêrder vergaderingen onderwerpt,  
bewezen worden.

Tegen dit art. heeft de kerkeraad van O.B. zeer  
zeker gezonden, en in zooverre achten we ook het  
vonnis van den Dordschen rechter juist.

Maar naardien wij het vonnis zelf niet kennen,  
kunnen we dit punt dus niet beoordeelen, dan onder  
voorbehoud.

We vermoeden echter, dat de overweging van de  
niet-bevoegdheid des kerkerada's op andere gronden  
rust, en wel op gronden, die ontleend zijn aan het  
Burgerlijk Wetboek.

De intredenen uit enig kerkverband toch komen  
dadelijk in aanraking met de kerkelijke goederen-  
kwestie.

Treden zij uit met achterlating van de stoffelijke  
goederen, dan is er natuurlijk niets te doen. Het  
Nieuw-Testamentisch beginsel van gewetensvrijheid  
is ver genoeg doordrongen, om vrijheid van belij-  
denis en kerkinrichting te verrekken. Maar zooda  
daarbij de stoffelijke goederen in het spel komen,  
treedt de rechter op en beoordeelt de dingen niet

naar *ideële* rechten, maar naar de voorschriften van  
het Burgerlijk Wetboek.

En nu heeft de ondervinding van de laatste jaren  
overvloedig geleerd, dat de uitredenden het moeten  
verliezen, zoo zij nalaten de bepalingen van het  
Burgerlijk Wetboek te beharigen.

Maar de kerken selve hebben de bevoegdheid,  
als zaak van de kerkelijke goederen bij eigen re-  
glement te regelen.

Komen er dan conflicten, dan oordeelt de rechter  
naar het eigen reglement der kerken.

En het is juist die regeling, die de kerken niet  
aanvaardt of aanwillen.

De vroeger genoemde 'Christelijke Gerefor-  
meerden' hebben ongeveer twintig jaar aan zulk  
een reglement gewerkt. Ze hebben van de voor-  
naamste rechtgeleerden adviezen ingewonnen, de  
zaak besproken met onderscheidene Ministers van  
Justitie, en het slot is geweest, dat er van het ding  
niets is terecht gekomen, en het, na twintig jaren  
toebens, is — ingetrokken.

Het swaartpunt zij alijd in kwesties, als nu te  
Oud-Beierland opgekomen zijn.

Elke gemeente is eigenares harer goederen, daar-  
over zijn allen het eens.

Maar is zij dat nu, en blijft zij dat nu, onder  
alle omstandigheden, ook bij verbreking van het  
kerkverband, ook bij scheuringen, wie is dan de  
gemeente, die eigenares blijft enz. enz.

In den tijd der reformatie, toen de plaatselijke  
kerken in grooten getale uit het Pauselijk kerkver-  
band traden, besloot de politieke macht in het  
voordeel der uitredenden.

Maar in onzen tijd heest de rechterlijke macht.  
De rechtsbevoegdheid der plaatselijke kerken wordt  
nu beoordeeld naar de thans geldende watten, met  
name naar de voorschriften die gelden voor de  
zedeelike lichamen.

Dat keuren wij niet in allen deele goed, maar  
het is niet anders, en ook in dezen geldt het woord:  
alle ziele zijn den machten over haar gesteld onder-  
werpen.

Vraagt gij nu, welken indruk het vonnis van den  
Dordschen rechter in onze kringen gemaakt heeft,  
dan is het antwoord: een zeer gemengd.

Eensdeels verblijft het ons, dat de leugenaar is  
beschaamd gemaakt.

Maar anderdeels smakt het, dat er zoo weinig  
rekening wordt gehouden met het recht in kerk-  
lijken zin; bovendien smakt het, dat de burgerlijke  
rechter met zulke kwesties wordt lastig gevallen.

Het is iets anders, als men aangevallen wordt,  
zijn goed recht te verdedigen, of — zelf aan te  
vallen, en daarmede den schijn op zich te laden,  
dat men zelf doet, wat men in anderen zoo scherp  
aankruide.

In de kerkelijke bladen der Hervormden is er  
dan ook reeds aanslag op geweest, met herinnering  
aan de gebeurtenissen van 1826 en vervolg.

Ik eindig dit schrijven met de bede uit Psalm 14:  
Och, dat Israëls verlossing uit Zion kwam, dan zou  
zich Jacob verheugen, Israël zou verblijven zijn.

Hierin zijn de palen juist gezet, ook al is,  
zoolang het vonnis niet in *plene* bekend is, een  
nader oordeel nog niet wel mogelijk.

Hoofdzakelijk blijft, dat wij te handelen hebben  
naar tweeërlei regel:

1. dat we den plicht om te breken met een  
kerkverband, dat de gemeente van God en  
zijn Woord afvoert, handhaven;  
maar ook ten 2. dat we elke breuke, die  
hierdoor niet gemotiveerd is, als scheurmakery  
veroordeelen, en dus ook nooit in de hand  
werken of licht achten.

Dat zou zijn, deze broederen stijven in hun  
zonde.

Officiële Berichten.

Met verhoging uit het Kerkblad van 19 Februari.

Serooskerke, (W.) Febr. '97. De kerkeraad  
der Gereformeerde kerk te Serooskerke  
(Walcheren) bericht aan de zusterkerken, dat,  
met dank aan den Heere, bij acte van besluit  
van 21 en 29 Januari j.l. de ineenstelling der  
beide kerken A en B is tot stand gekomen;  
welk besluit door de Classis Middelburg, in haar  
vergadering van 9 Februari, met advies is ge-  
keurd.

Naam van den Kerkeraad der Gereform. kerk  
te Serooskerke: S. DE JONGE, Predikant,  
A. L. RUIJS.

Meppel, 14 Febr. 18